

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมของมนุษย์ทุกวันนี้ ไม่ว่าจะเป็นสังคมของประเทศหรือชุมชนใด ๆ ก็ตาม ต่างก็เป็นสังคมที่ประกอบไปด้วยองค์การประเภทต่าง ๆ มากมาย เป็นองค์การที่ประกอบกิจกรรมทางด้านการศึกษา การสาธารณสุข โภค การบริการทางด้านสุขภาพ และอนามัย ธุรกิจการค้า การศาสนาและอื่น ๆ ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ทั้งสิ้น กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นจะสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานเป็นสำคัญ เหตุที่จะต้องร่วมมือกันเพราะเกิดจากเหตุผลที่ว่ามนุษย์แต่ละคนต่างมีความสามารถทั้งด้านกำลังกายและกำลังความคิดอันจำกัด และขอบเขตความสามารถของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ซึ่งทำให้แต่ละคนไม่สามารถกระทำสิ่งใด ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้โดยมีประสิทธิภาพได้ด้วยตนเอง ดังนั้นมนุษย์ในสังคมปัจจุบันจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม หรือร่วมกันทำงานกับบุคคลอื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไป การร่วมมือกันทำงานกับบุคคลอื่นตั้งแต่สองคนขึ้นไปจะช่วยให้มีการรวมกำลังความสามารถเพื่อจะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ และจะทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละคนและกลุ่มได้ด้วย จากข้อเท็จจริงดังกล่าวมนุษย์จึงต่างใช้ชีวิตโดยการร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่มและเกี่ยวพันกัน ในลักษณะที่เป็นองค์การต่าง ๆ ดังนั้นองค์การจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งของมนุษย์ที่จะช่วยให้มนุษย์เอาชนะข้อจำกัดของตน และขณะเดียวกันก็ช่วยให้ได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งหลายที่มีอยู่ได้อย่างสมบูรณ์และครบถ้วน

องค์การทั้งหลายต่างก็เกิดขึ้นมาเพื่อประโยชน์ต่อมนุษย์ด้วยเหตุผลสำคัญนานา

ประการ เช่น เหตุผลทางสังคมและเหตุผลทางวัตถุ¹ เหตุผลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของเชสเตอร์ ไอ. บาร์นาร์ด (Chester I. Barnard) ที่ได้ให้เหตุผลของการเกิดองค์การไว้สรุปได้ดังนี้ องค์การ เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถเอาชนะอุปสรรคซึ่งเกินกว่าความสามารถของแต่ละคนได้ ดังนั้นองค์การจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้คนสามารถตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของตนได้² และ คริส อาร์ไกรริส (Chris Argyris) กล่าวว่าว่าองค์การถูกจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถตอบสนองความพอใจร่วมกันได้อย่างดีที่สุด³

คำว่าองค์การนี้มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้หมายไว้ว่าเป็นศูนย์กลางกิจกรรมที่รวมประกอบกันขึ้นเป็นหน่วย สมพงษ์ เกษมสิน ได้ให้ความหมายของคำว่าองค์การ ว่าเป็นกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งซึ่งรวมกันดำเนินการอย่างมีระเบียบ เพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น⁴ ความหมายนี้คล้ายคลึงกับความหมายที่ธงชัย สันติวงษ์ ได้ให้ไว้คือ เป็นการรวมกลุ่มของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปที่จะเข้ามาร่วมกันทำงานในลักษณะกลุ่ม เพื่อให้สามารถทำงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่สูงขึ้นและยากขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตมาตอบสนองความต้องการในระหว่างมวลมนุษย์ได้มากขึ้น⁵

¹ธงชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2519), หน้า 5 - 9.

²Chester I. Barnard, The Functions of the Executive (Cambridge, Mass: Harvard University Press, 1956), pp. 23 - 27.

³Chris Argyris, Integrating the Individual and the Organization (New York: John Wiley + Sons, Inc ., 1964), : 35.

⁴สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหาร (พระนคร. ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 102.

⁵ธงชัย สันติวงษ์, องค์การและการบริหาร หน้า 6.

กล่าวโดยสรุปได้ว่า องค์การประกอบด้วยคนจำนวนหนึ่งตั้งแต่สองคนขึ้นไป กลุ่มคนเหล่านี้รวมตัวกันเข้ามามีระเบียบแบบแผนและตั้งใจโดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่ชัด เพื่อที่จะดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน มีการกำหนดงานประจำตำแหน่ง บุคลากรแต่ละคน องค์การจะต้องเป็นนิติบุคคล เป็นอิสระและจะต้องดำรงอยู่ได้เป็นเวลานานอาจจะหลาย ๆ ปี โดยไม่สูญเสียสภาพความเป็นนิติบุคคลที่เป็นลักษณะเฉพาะของคนไป

พรรณี ประเสริฐวงศ์และคณะได้กล่าวถึงประเภทขององค์การ โดยจำแนกตามความมุ่งหมายหรือเป้าหมายหลักขององค์การว่าแบ่งออกเป็น

1. องค์การธุรกิจ หรือองค์การทางเศรษฐกิจ ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตและขายสินค้ารวมทั้งให้บริการต่าง ๆ เพื่อแสวงหากำไร ได้แก่ห้างร้าน บริษัท ห้างหุ้นส่วนหรือธุรกิจเอกชนคนเดียวโดยทั่ว ๆ ไป เป็นต้น
2. องค์การที่ให้บริการทางสาธารณกุศล เป็นองค์การที่ให้บริการโดยไม่รับค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น หรืออาจรับบ้างแต่ก็เป็นเพียงส่วนน้อย ได้แก่สวนสาธารณะ หน่วยงานรพท สาธารณภัย เป็นต้น
3. องค์การทางศาสนา เป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการให้บริการด้านกิจกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา เช่น วิหาร องค์การทางพุทธศาสนา และอื่น ๆ
4. องค์การรัฐกิจ คือองค์การของรัฐซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อให้บริการ ความคุ้มครอง ส่งเสริม รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เช่น กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ
5. องค์การเพื่อประโยชน์ทางสังคม เป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการของสังคม อำนวยความสะดวกเพื่อให้ได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้แก่สโมสร องค์การสงเคราะห์ หรือสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรม เป็นต้น
6. องค์การวิชาชีพ เป็นองค์การที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรักษาหรือดำรงไว้ หรือเพื่อ

ความเจริญก้าวหน้าในกลุ่มบุคคลอาชีพหนึ่งอาชีพใดโดยเฉพาะ จัดว่าเป็นองค์การทางสังคมชนิดหนึ่ง เช่นสมาคมนักสังคมสงเคราะห์ สมาคมพยาบาลฯ เป็นต้น¹

โรเบิร์ต เค. เมอร์ตัน (Robert K. Merton) ได้กล่าวถึงสมาคมวิชาชีพว่าคือองค์การของผู้ประกอบอาชีพที่พิจารณาเห็นว่าตนเองมีความสามารถทางวิชาชีพและมารวมตัวกันเพื่อประกอบภารกิจทางสังคม ซึ่งเขาไม่สามารถกระทำได้โดยลำพังคนเดียว และการรวมตัวกันนี้เป็นการรวมตัวโดยสมัครใจ² สมาคมวิชาชีพจัดเป็นองค์การประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อสรรหาคัดเลือกและเลือกเฟ้นผู้ที่เข้ามาเป็นสมาชิก รวมทั้งเพื่อให้สังคมรู้จักและยอมรับสถานภาพของวิชาชีพ ตลอดจนเพื่อปรับปรุงมาตรฐานของวิชาชีพและเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิผลในการทำงาน ในการจัดตั้งสมาคมวิชาชีพใด ๆ ขึ้นนั้นย่อมมีเป้าหมายพื้นฐานที่เหมือนกันคือมุ่งในเรื่องของวิชาชีพและของสมาชิกโดยส่วนรวม หากแต่จะแตกต่างกันไปในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของงานที่กระทำอยู่ ก็จะเห็นได้จากสมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ส่งเสริมอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย
2. จัดสวัสดิการในหมู่สมาชิก
3. ส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษาวิชาการสังคมสงเคราะห์
4. ศึกษาค้นคว้าสภาพและกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์

และส่งเสริมให้มีการปฏิบัติ

---

¹พรณี ประเสริฐวงศ์, วีรนาถ มานะกิจและประทุมวรรณ สุพรรณโอบากุล, การจัดองค์การและการบริหาร, หนังสือประกอบการสอนวิชาการจัดองค์การและการบริหาร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515. หน้า 184 - 185.

²Robert K. Merton, "The Functions of the Professional Association," American Journal of Nursing 58(January, 1958): 50.

5. ส่งเสริมความสามัคคีระหว่างนักสังคมสงเคราะห์
6. ส่งเสริมการประสานงานระหว่างองค์กรสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ทั้งองค์กรของรัฐบาลและเอกชนในประเทศ
7. ส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างนักสังคมสงเคราะห์
8. ศึกษาแลกเปลี่ยนความรู้และให้ความร่วมมือกับองค์กรสังคมสงเคราะห์ในต่างประเทศและระหว่างประเทศ
9. จัดหาทุนเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาวิชาการสังคมสงเคราะห์และเพื่อดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสมาคม¹

และเกสซกรรมสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นสมาคมวิชาชีพและเป็นที่ยอมรับของผู้นำนโยบายวิชาชีพ เกสซกรรมศาสตร์ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ เป็นสมาคมวิชาชีพที่สมาชิกได้รวมตัวกันเป็นปึกแผ่นช่วยอำนาจของสามัคคีธรรม ซึ่งนอกจากจะเป็นที่แลกเปลี่ยนวิชาความรู้ในหมู่สมาชิกแล้ว ยังเป็นองค์กรที่จะปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของวิชาชีพ เกสซกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อรักษาระดับและส่งเสริมวิชาชีพ เกสซกรรมศาสตร์
2. เพื่อบำรุงการ เกสซกรรมในประเทศไทย
3. เพื่อส่งเสริมให้เกิดมาตรฐานของอาหารและยาบริสุทธิ์และร่วมมือกับรัฐบาลในการควบคุมเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของประชาชน

¹สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย "ข้อบังคับของสมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย" ฉบับแก้ไข 11 กันยายน 2506 (พิมพ์คัด).

4. เพื่อปลูกสามัคคีธรรมและส่งเสริมสวัสดิการระหว่างสมาชิกและ
 สอดส่องมรรยาทเภสัชกรให้เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของประชาชน

5. ทั้งนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง¹

ดังได้กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่า การมีสมาคมวิชาชีพเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ต่อ
 สมาชิกของสมาคมและต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับสมาคมวิชาชีพนี้
 โจฟฟรี มิลเลอร์สัน (Geoffrey Millerson) ได้กล่าวสรุปถึงวัตถุประสงค์โดยทั่วไป
 ของการจัดตั้งสมาคมวิชาชีพว่า เพื่อสร้างมาตรฐานของวิชาชีพและยกระดับวิชาชีพให้
 สูงขึ้น เพื่อขึ้นทะเบียนบุคคลที่มีความสามารถในวิชาชีพตลอดจนเพื่อความคุ้มครองการเข้ามาสู่
 วิชาชีพและเพื่อจัดบริการ เพื่อให้ความปลอดภัยและผลประโยชน์ของสมาชิกของสังคม²

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยเป็นสมาคมวิชาชีพหนึ่งที่เกิดขึ้นมา เป็น
 เวลารานาน เมื่อ พ.ศ. 2469 พลตรีพระยาคำรงแพทยาคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล
 จุฬาลงกรณ์ ได้ไปประชุมแพทย์ที่ญี่ปุ่นและฟิลิปปินส์ และได้เห็นสมาคมนางพยาบาลใน
 ประเทศญี่ปุ่นและสมาคมนางพยาบาลในประเทศฟิลิปปินส์เจริญรุ่งเรืองและทำคุณประโยชน์
 ให้แก่ประเทศชาติทั้งในยามปกติและในยามสงคราม กับทั้งยังให้ความช่วยเหลือแก่
 นางพยาบาลที่ออกไปจากโรงพยาบาลแล้วเป็นอันมาก ท่านจึงได้รวบรวมหลักฐานและ
 วิธีดำเนินงานในค่านางพยาบาลกลับมาช่วย เพื่อประสงค์จะให้สมาคมนาง
 พยาบาลเกิดขึ้นในประเทศไทยเพื่อประโยชน์ดังกล่าวแล้ว และเป็นทางที่จะชักนำให้สตรี
 ไทยรู้สึกเห็นคุณค่าของการเป็นพยาบาล ต่อมาท่านจึงได้เชิญพยาบาลผู้ที่มีความรู้ความ
 ชำนาญเป็นเวลานานพอสมควรมาปรึกษาหารือ ในที่สุดที่ประชุมมีความเห็นพ้องกันว่า
 ควรจะมีสมาคมนางพยาบาลขึ้นในประเทศไทยซึ่งในขณะนั้นเมื่อนางพยาบาลประกาศนียบัตร

¹ เกษัชกรกรมสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สยามรัฐ ฉบับ
 ที่ระลึกครบรอบ 50 ปี เกษัชกรกรมสมาคมแห่งประเทศไทย (5 มีนาคม 2523) : 1

² Geoffrey Millerson, The Qualifying Association (London.

มากกว่า 200 คนแล้ว และตกลงตั้งสมาคมนางพยาบาลขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2470 อยู่ในความอุปการะของกองบรรเทาทุกข์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย มี หม่อมเจ้าหญิงมัทราพ กมลาศน์เป็นนายกของสมาคม นางพยาบาลเป็นองค์แรก¹ โดยสมาคมใช้ชื่อว่า "สมาคมนางพยาบาลแห่งกรุงเทพฯ" และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสมาคมเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2470 และต่อมาเมื่อประเทศสยามเปลี่ยนชื่อเป็นประเทศไทย สมาคมจึงเปลี่ยนชื่อเป็นสมาคมนางพยาบาลแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2500 สมาคมได้เปลี่ยนชื่อจากสมาคมนางพยาบาลแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยมาจนบัดนี้²

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง [redacted] ของพยาบาลวิชาชีพ จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ

1. เป็นศูนย์กลางรวมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านการศึกษาและบริกรพยาบาล
2. ส่งเสริมจรรยาและมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ
3. ส่งเสริมความก้าวหน้าของวิชาชีพ โดยสนับสนุนการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้
4. ช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อความเจริญของวิชาชีพ
5. ช่วยเหลือในการที่จะเสริมสร้างและผูกไว้ซึ่งสวัสดิภาพและความเป็นอยู่อันดีของสังคม

¹สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. ฉลองครบรอบ 40 ปีสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยพิทยา, 2510), หน้า 22.

²สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ฉลองครบรอบ 50 ปีสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยพิทยา, 2520), หน้า 1.

6. ส่งเสริมความสามัคคีและสวัสดิภาพของสมาชิก รวมทั้งเป็นสื่อกลางเชื่อมโยงสัมพันธ์ภาพและความต้องการระหว่างสมาชิกด้วยกัน¹

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้พยายามดำเนินงานกิจการของสมาคมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและท้องถิ่นอย่างดีที่สุด โดยคณะกรรมการและอนุกรรมการทุกคณะอันประกอบด้วย แผนกวิชาการ แผนกสวัสดิการ แผนกประชาสัมพันธ์ แผนกอาสาสมัคร แผนกพยาบาลพิเศษ แผนกบริการชุมชน แผนกวิเทศสัมพันธ์ แผนกวารสารพยาบาล โครงการวางแผนครอบครัวและโครงการศึกษาพัฒนาวิชาชีพ กิจกรรมดังกล่าวของสมาคมแสดงให้เห็นถึงพลังและความก้าวหน้าของสมาคม ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานด้วยความรัก ด้วยความร่วมมือร่วมใจของผู้ที่อยู่ในวิชาชีพพยาบาล² อย่างไรก็ตามการที่วิชาชีพพยาบาลจะดำรงอยู่ต่อไปและมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นหรือไม่นั้น สมาชิกของสมาคมจะต้องเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบด้วย³ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้ดำเนินงานมาจนบัดนี้เป็นเวลานานถึง 54 ปีแล้ว นับได้ว่าสมาคมได้ดำเนินงานมาเป็นเวลานาน เกลนนีส ซิล์ม (Glennis Zilm) กล่าวว่าทุก ๆ สมาคมถ้าต้องการให้สมาคมอยู่รอดต่อไปได้ และประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ควรจะต้องมีการตรวจสอบวัตถุประสงค์ โครงสร้าง หน้าที่และกิจกรรมที่สมาคมได้กระทำไปแล้ว และจะต้องมีการจัดเตรียมเพื่อเปลี่ยนแปลงถ้าการสำรวจพบว่าสมาคมยังไม่ได้กระทำให้สนอง

¹สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ข้อบังคับและระเบียบของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยเซชม, 2518), หน้า 2.

²วีเชียร ทวีดาภ "สาส์นจากนายกสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย," วารสารพยาบาล 26(มกราคม, 2520) หน้า 1-2.

³Sister Kathleen Cyr "Canadian Nurses' Association: Ticket of Nominations," The Canadian Nurse 66(May, 1970), : 44.

ความต้องการของสมาชิกและสังคม¹ ผู้ศึกษาเป็นพยาบาลคนหนึ่งซึ่งมีส่วนรับผิดชอบต่อความเจริญก้าวหน้าของวิชาชีพ จึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อบทบาทและกิจกรรมของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ผลที่ได้จากการศึกษานี้คงจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานกิจกรรมของสมาคมพยาบาล และในขณะเดียวกันช่วยกระตุ้นให้สมาชิกของสมาคมได้สนใจในบทบาทและกิจกรรมของสมาคมฯ ที่ได้ให้ต่อสมาชิกและสังคม ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกได้มีส่วนรับผิดชอบต่อสมาคมให้มากยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการพัฒนาวิชาชีพพยาบาลต่อไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามบทบาทและกิจกรรมของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อบทบาทและกิจกรรมของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออกที่มีต่อบทบาทและกิจกรรมของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย

1. เนื่องจากสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยเป็นศูนย์รวมของสมาชิกที่ประกอบอาชีพพยาบาล และสมาชิกทุกคนของสมาคมเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ ด้วยเหตุผลเพื่อที่จะร่วมมือร่วมใจกันสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่วิชาชีพและทำประโยชน์ต่อสังคมอย่างดีที่สุด สมาชิกทุกคนของสมาคมพยาบาลจึงควรมีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของสมาคม

¹Glennis Zilm "Nursing Associations—are they coming or going ?," The Canadian Nurse 65(September, 1969), : 31.

พยาบาลแห่งประเทศไทยที่สอดคล้องกัน

2. สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้จัดตั้งสมาคมพยาบาลสาขาภาคต่าง ๆ ขึ้นช่วยเหตุผลเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ของภาคจะได้มีศูนย์กลาง เชื่อมโยงให้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ได้ทราบความเคลื่อนไหวของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย และเพื่อให้สมาชิกมีโอกาสบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ให้บริการด้านสุขภาพอนามัยให้แก่จังหวัดของตนนอกเหนือจากงานที่ทำเป็นประจำ สมาคมพยาบาลสาขาภาคต่าง ๆ ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ซึ่งสมาคมพยาบาลสาขาภาคเหล่านี้ดำเนินกิจการตามนโยบายหลักของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ ดังนั้นความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก จึงไม่ควรจะแตกต่างกัน

ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. พยาบาลวิชาชีพในทุกภาคมีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยเป็นไปในทางปฏิฐาน (Positive)
2. พยาบาลวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของสมาคมพยาบาลไม่แตกต่างกัน
  - 2.1 พยาบาลวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของแผนกวิชาการไม่แตกต่างกัน
  - 2.2 พยาบาลวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของแผนกสวัสดิการไม่แตกต่างกัน
  - 2.3 พยาบาลวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของแผนกประชาสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน
  - 2.4 พยาบาลวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของแผนกอาสาสมัครไม่แตกต่างกัน

2.5 พยายามวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของ
แผนกพยาบาลพิเศษไม่แตกต่างกัน

2.6 พยายามวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของ
แผนกบริการชุมชนไม่แตกต่างกัน

2.7 พยายามวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของ
แผนกวิเทศสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน

2.8 พยายามวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของ
แผนกวารสารไม่แตกต่างกัน

2.9 พยายามวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของ
โครงการวางแผนครอบครัวไม่แตกต่างกัน

2.10 พยายามวิชาชีพในทุกภาค มีความคิดเห็นต่อบทบาทและกิจกรรมของ
โครงการพัฒนาวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางขอบเขตไว้ดังนี้

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จ
การศึกษาระดับประกาศนียบัตรพยาบาลดุงครรภ์และอนามัยชั้นไป และเป็นสมาชิกของ
สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยประเภทตลอดชีพและประจำปี โดยทำการสุ่มตัวอย่างจาก
ทะเบียนรายชื่อสมาชิกของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

2. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะบทบาทและกิจกรรมของสมาคม
พยาบาลแห่งประเทศไทยใน 8 แผนก 2 โครงการ ดังนี้

2.1 แผนกวิชาการ

2.2 แผนกสวัสดิการ

2.3 แผนกประชาสัมพันธ์

2.4 แผนกอาสาสมัคร

- 2.5 แผนกพยาบาลพิเศษ
- 2.6, แผนกบริการชุมชน
- 2.7 แผนกวิเทศสัมพันธ์
- 2.8 แผนกวารสารพยาบาล
- 2.9 โครงการวางแผนครอบครัว
- 2.10 โครงการพัฒนาวิชาชีพ

3. การศึกษาครั้งนี้ไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และตำแหน่งหน้าที่การงานของกลุ่มตัวอย่างประชากร :

ขอตกลงเบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ถือว่า

1. แบบสอบถามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพที่มีบทบาทและกิจกรรมของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถสำรวจความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพได้

2. คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของพยาบาลวิชาชีพที่มีบทบาทและกิจกรรมของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ตรงตามสภาพความเป็นจริง ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาแผนและประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาบทบาทและกิจกรรมให้เหมาะสมกับความจำเป็นและคางามต้องการของสมาชิก

2. เป็นประโยชน์ในการวางแผนโครงการและกิจกรรมตามอุดมการณ์ของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

3. ช่วยกระตุ้นให้พยาบาลเกิดความสนใจในกิจการของสมาคมพยาบาลมากขึ้น โดยให้ความร่วมมือ สนับสนุนให้สมาคมพยาบาล ใ้ดำเนินงานบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

4. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยในโอกาสต่อไป
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลในระดับประกาศนียบัตรอนุปริญญา หรือปริญญา และได้ขึ้นทะเบียนประกอบโรคศิลป์แล้ว และเป็นสมาชิกของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยประเภทดุษฎีและประจำปี

2. บทบาทของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย หมายถึง อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงที่สมาคมพยาบาล ควรต้องทำ

3. กิจกรมของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย คือ งานที่สมาคมพยาบาลได้กระทำให้แก่สมาชิก เช่น งานวิชาการ งานทางค่านิยมสวัสดิการ เป็นต้น

4. สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย หมายถึง องค์การวิชาชีพที่จัดตั้งขึ้นเพื่อกำเป็นการเกี่ยวกับการส่งเสริมสวัสดิการ วิชาการ และมาตรฐานของวิชาชีพพยาบาล มีฐานะเป็นนิติบุคคล ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสมาคมเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2470 ทะเบียนหมายเลขที่ 67

5. แตกต่างกัน หมายถึงความที่ แตกต่างกันในเรื่องความคิดเห็นที่เกี่ยวกับบทบาทและหรือกิจกรรมของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย

ความจำกัดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความปรารถนาที่จะทำให้การวิจัยได้ผลดีที่สุด แต่ขอบเขตของอาจจะเกิดขึ้นได้จากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การให้คะแนนความคิดเห็น เนื่องจากมีผู้ตอบว่า "ไม่ทราบ" เป็นจำนวนมาก จึงอาจทำให้การคำนวณจำนวนความคิดเห็น และการทดสอบความคิดเห็นคลาดเคลื่อนได้
2. คำตอบที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็น อาจเป็นความคิดเห็นของสมาชิกที่มีต่อสมาคมพยาบาลสาขาภาคของตน หรือสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย